

ДОГОВІРНА ПОЛІТИКА ЯК СКЛADOVA ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СУБ'ЄКТІВ ДЕРЖАВНОГО СЕКТОРА

Гізатулін М.Б.,

аспірант, ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»

- ▣ У статті розглянуто проблеми організації договірної політики суб'єктів державного сектора, проаналізовано позиції науковців стосовно поняття «договірна політика» та надано практичні рекомендації щодо формування договірної політики як складової облікової політики суб'єктами державного сектора.
- ▣ Бухгалтерський облік, суб'єкт державного сектора, облікова політика, договірна політика, обліковий процес.

ДОГОВОРНАЯ ПОЛИТИКА КАК СОСТАВЛЯЮЩАЯ УЧЕТНОЙ ПОЛИТИКИ СУБЪЕКТОВ ГОСУДАРСТВЕННОГО СЕКТОРА

Гизатулин М.Б.,

аспирант, ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана»

- ▣ В статье рассмотрены проблемы организации договорной политики субъектов государственного сектора, проанализированы позиции ученых относительно понятия «договорная политика» и даны практические рекомендации по формированию договорной политики как составляющей учетной политики субъектами государственного сектора.
- ▣ Бухгалтерский учет, субъект государственного сектора, учетная политика, договорная политика, учетный процесс.

CONTRACTING POLICY AS A PART OF BUSINESS ACCOUNTING POLICIES PUBLIC SECTOR

Gizatulin M.B.,

Ph.D. student, SHEI "Kyiv National Economic University named by Vadym Hetman"

- ▣ The article deals with the problem of contractual policy public sector entities, researchers analyzed the position in understanding the concept of «contract policy» and gave practical advice on forming of policy as a component accounting policies of public sector entities.
- ▣ Accounting, the subject of the public sector, accounting policies, negotiated policies, accounting processes.

Постановка проблеми

Сучасна облікова теорія передбачає вплив на економіку держави через процес взаємодії суб'єктів обліку. Суб'єкт державного сектора створюється і провадить свою діяльність для досягнення визначених цілей. Відповідно до статті 2 Бюджетного кодексу України [4] (далі – БКУ), бюджетні установи – це органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного чи місцевого бюджету. Бюджетні установи є неприбутковими. Державні цільові фонди пенсійного та соціального страхування створюються з метою реалізації державної політики з питань пенсійного забезпечення та здійснення державних програм соціального страхування. Фонди соціального страхування: Фонд соціального страхування з тимчасової втрати працездатності, Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок

безробіття, Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України.

Інформація про підсумки господарської діяльності суб'єктів державного сектора за визначений період інформаційного охоплення формується на підставі даних обліку, відображає всі факти господарської діяльності за визначеними в обліковій політиці правилами й процедурами та представляється у складі відповідних форм звітності.

Ефективність діяльності суб'єкта державного сектора залежить здебільшого від правових факторів. Невід'ємною складовою співробітництва у сфері підприємництва є угода, тобто економіко-правова форма досягнення підприємницької мети. Згідно зі ст. 41 Цивільного кодексу України [12] (далі – ЦКУ), угодами визнаються дії громадян та організацій, спрямовані на встановлення, зміну чи припинення правовідносин юридичних і фізичних осіб у сфері підприємницької діяльності.

Отже, угода – це будь-яка домовленість між суб'єктами господарювання, в основі якої лежить комерційний інтерес. Результатом угоди як процесу обміну на компенсаційній основі є задоволення інтересів усіх учасників угоди, досягнення поставлених ними комерційних цілей чи одержання в результаті обміну цінностями користі, вигоди.

Поняття «договір» визначають через поняття «угода», бо він є її різновидом. Договором вважають угоду двох або кількох осіб, спрямовану на виникнення, зміну чи припинення прав і обов'язків. Керуючись загальним визначенням договору, слід зауважити, що господарським вважають такий цивільно-правовий договір, в якому обидва партнери чи хоча б один з них є юридичною або фізичною особою, а також згідно з яким передаються товари, виконуються роботи чи надаються послуги з метою провадження підприємницької діяльності чи іншої мети, не пов'язаної з особистим (сімейним, домашнім) споживанням. Усі дійові взаємовідносини між суб'єктами державного сектора регламентуються законодавством і тими умовами, які вони передбачили в договорі. Успіх такої операції залежить від того, який договір укладено й оформлено. Практика показує, що саме від договору залежить нормальне функціонування суб'єкта господарювання, в тому числі й суб'єкта державного сектора, його захищеність від несумлінних партнерів, взаємовідносини з податковими та іншими органами контролю.

З укладанням угоди виникають права і зобов'язання суб'єктів державного сектора. У зв'язку з цим особливе значення в управлінні суб'єктом державного сектора надається формуванню договірної політики, тісно пов'язаної з транзакціями по витратах.

«Транзакція – це не обмін товарами, а відчуження і присвоєння прав власності та свобод, створених суспільством» [1, р. 652]. Для того щоб виконати транзакцію, має бути обопільна добровільна згода сторін її здійснити, а саме: це обмін правами власності на блага, який виникає в результаті добровільної згоди обох сторін цієї транзакції.

При формуванні облікової політики суб'єкта державного сектора необхідно регламентувати договірну політику, оскільки вона впливає на аналітичні показники фінансового стану в бухгалтерському обліку.

Діюча система законодавства й існуючі зв'язки між різними інститутами держави: громадським, бухгалтерським, податковим тощо, надають можливість суб'єктам при правильному застосуванні норм законодавства оптимізувати витрати бюджетних коштів і розрахунки з бюджетом, позитивно вплинути на показники звітності.

Суть договірної політики полягає у створенні системи дій щодо погодження і застосування внутрішніх документів, які приймає суб'єкт державного сектора в рамках особистого нормативного регулювання договірних відносин.

Договірна політика через зміни юридичного оформлення фактів господарської діяльності може впливати на способи їх відображення в бухгалтерському обліку і тим самим змінювати картину фінансового становища суб'єкта державного сектора, відображену в його бухгалтерському обліку.

На законодавчому рівні поняття «договірна політика» не визначено. У науковій літературі приділено незначну увагу договірній політиці та, відповідно, трактуванню саме цього терміну, чим і зумовлено актуальність даного дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Проблеми організації та методики бухгалтерського обліку договірної угоди знайшли відображення у працях вітчизняних вчених: Ф.Ф. Бутинця [3], В.М. Жука, Дн.Л. Кузьміна [8], Ю.А. Кузьмінського [9], О.М. Петрука [10], Л.К. Сука; зарубіжних вчених: Р.Я. Вейцмана, О.М. Галагана, Я.М. Гальперіна, Т.А. Гусєвої, Є.С. Сіверса, І.Б. Слуцького, В.Б. Івашкевича, М.Ю. Медведєва, В.Ф. Палія, М.Л. П'ятова [11] та інших.

На думку П'ятова М.Л., договірною політикою є використання можливостей варіювання видами господарських договорів, що юридично оформлюють здійснення організаціями операцій та їх конкретні умови [11, с. 179]. Інші автори розглядають договірну політику як зменшення зобов'язань організації до мінімуму і в той же час збільшення її вимог до максимуму стосовно контрагентів, тобто договірна політика – це уміння оформити угоди такими договорами, які забезпечать найбільш сприятливі умови [2, с. 585].

Т.А. Гусєва вважає, що договірна політика – це «зміна умов господарських договорів з метою досягнення бажаного фінансового результату або визначеної структури активів організації» [7]. Аналогічне трактування договірної політики наводить і Т.А. Головіна [5].

Недостатнє опрацювання проблем організації та методики обліку договірної угоди, потреба в удосконаленні процедур внутрішнього контролю договірної угоди суб'єктів державного сектора зумовили актуальність цього дослідження.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування поняття договірної політики та розробка практичних рекомендацій щодо її формування

суб'єктами державного сектора з урахуванням вимог законодавства.

Виклад основного матеріалу дослідження

Визначення поняття договірної політики, регульованої обліковою політикою, надає можливість альтернативного вибору суб'єктом державного сектора виду договору, партнера по угоді, умов господарських договорів для отримання матеріальних, економічних або будь-яких інших вигід в цілях бухгалтерського обліку.

Зміст договірної політики є досить складним і базується на:

- концепції основних напрямів, цілей і головних задач, властивих кожній обліковій політиці;
- створенні відповідного фінансового механізму;
- правовому управлінні економічною діяльністю суб'єкта державного сектора.

На сьогодні договірна політика встановлює характер (тип) правового регулювання договірних відносин як координаційного правового регулювання. Від того, яким видом договору оформлюється факт господарської діяльності, залежить порядок відображення їх у бухгалтерському обліку, і як наслідок – кінцевий фінансовий результат.

Цивільне право виступає важливою сферою життя сучасного суспільства, яку можна назвати економічною основою практичної діяльності людей.

Основними інститутами цивільного права є:

- право власності;
- обов'язкове право;
- право спадкування;
- право інтелектуальної власності.

Договірне право є частиною обов'язкового права, а також правовою системою, яка найбільше впливає на регламентацію договірної політики.

Відповідно до ст. 179 Господарського кодексу України [6] (далі – ГКУ), майново-господарські зобов'язання, які виникають між суб'єктами господарювання і негосподарюючими суб'єктами – юридичними особами на підставі господарських договорів, є господарсько-договірними зобов'язаннями. Укладення господарського договору обов'язкове для сторін, якщо він заснований на державному замовленні, виконання якого є обов'язком для суб'єкта господарювання у випадках, передбачених законом, або існує пряма вказівка закону щодо обов'язковості укладення договору для певних категорій суб'єктів господарювання чи органів державної влади або органів місцевого самоврядування.

При укладенні господарських договорів сторони можуть визначати їх зміст на основі:

– вільного волевиявлення, коли сторони мають право погоджувати на свій розсуд будь-які умови договору, що не суперечать чинному законодавству;

– приблизного договору, рекомендованого органом управління суб'єкта державного сектора для використання при укладенні ними договорів, коли сторони мають право за взаємною згодою змінювати окремі умови, передбачені примірним договором, або доповнювати його зміст;

– типового договору, затвердженого Кабінетом Міністрів України, чи у випадках, передбачених законом, іншим органом державної влади, коли сторони не можуть відступати від змісту типового договору, але мають право конкретизувати його умови;

– договору приєднання, запропонованого однією стороною для інших можливих суб'єктів, коли ці суб'єкти у разі вступу в договір не мають права наполягати на зміні його змісту.

Істотні умови господарського договору визначаються ст. 180 ГКУ.

Господарський договір вважається укладеним, якщо між сторонами у передбачених законом порядку та формі досягнуто згоди щодо усіх його істотних умов. Істотними є умови, визнані такими за законом чи необхідні для договорів такого виду, а також умови, щодо яких на вимогу однієї зі сторін повинна бути досягнута згода.

При укладенні господарського договору сторони зобов'язані у будь-якому разі погодити предмет, ціну та строк дії договору.

Умови про предмет у господарському договорі повинні визначати найменування (номенклатуру, асортимент) і кількість продукції (робіт, послуг), а також вимоги до їх якості. Вимоги щодо якості предмета договору визначаються відповідно до обов'язкових для сторін нормативних документів, зазначених у ст. 15 ГКУ, а за їх відсутності – у договірному порядку, з додержанням умов, що забезпечують захист інтересів кінцевих споживачів товарів і послуг.

Ціна в господарському договорі визначається в порядку, встановленому ГКУ, іншими законами, актами Кабінету Міністрів України. У разі визнання погодженої сторонами в договорі ціни такою, що порушує вимоги антимонопольно-конкурентного законодавства, антимонопольний орган має право вимагати від сторін зміни умови договору щодо ціни.

Строком дії господарського договору є час, упродовж якого існують господарські зобов'язання сторін, що виникли на основі цього договору. На зобов'язання, що виникли у сторін до укладення

ними господарського договору, не поширюються умови укладеного договору, якщо договором не передбачено інше. Закінчення строку дії господарського договору не звільняє сторони від відповідальності за його порушення, які мали місце під час дії договору.

Загальний порядок укладання господарських договорів визначено ст. 181 ГКУ. Господарський договір за загальним правилом укладається у формі єдиного документа, підписаного сторонами та скріпленого печатками.

Проект договору може бути запропонований будь-якою зі сторін. У разі якщо проект договору викладено як єдиний документ, він надається другій стороні у двох примірниках. Сторона, яка одержала проект договору, у разі згоди з його умовами оформляє договір відповідно до вимог частини першої ст. 181 ГКУ і повертає один примірник договору другій стороні.

Договір повинен містити: найменування сторін; предмет договору (найменування товарів (робіт, послуг), характер товарів, що постачаються (виконуваної роботи, послуг, що надаються); зазначені та додаткові вимоги за згодою сторін можуть бути відображені в додатках до договору; строк дії договору; строки і порядок поставки товарів (виконання робіт, надання послуг); вартість товарів (робіт, послуг), порядок розрахунків; відповідальність сторін; порядок врегулювання спорів.

Крім умов, зазначених вище, договором можуть бути передбачені інші умови, погоджені сторонами, та такі, що враховують норми чинного законодавства. Суб'єкти державного сектора при укладанні договорів обов'язково повинні враховувати норми бюджетного законодавства. Відповідно до статті 4 БКУ, бюджетне законодавство складається з Конституції України; Бюджетного кодексу України; Закону про Державний бюджет України; інших законів, що регулюють бюджетні відносини; нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України; нормативно-правових актів органів виконавчої влади; рішень про місцевий бюджет; рішень органів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування.

Як наслідок, при укладанні договорів за результатами проведеної процедури закупівлі за державні кошти суб'єкта державного сектора обов'язково необхідно врахувати таке:

- річний план закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти, який затверджується відповідно до законодавства про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти та є базовим планом щодо укладення договорів;

– однією зі складових документації конкурсних торгів є основні умови до проекту договору, які обов'язково мають бути включені до договору про закупівлю;

– проект договору або основні умови, які обов'язково мають бути включені до договору про закупівлю, попередньо перед проведенням процедури закупівлі мають візуватися відповідальним виконавцем, з подальшою передачею на розгляд та візування до відповідних структурних підрозділів;

– після проведення процедури закупівлі, визначення переможця та оформлення виконавцем – суб'єктом господарювання договору останній передається відповідальним структурним підрозділом для візування.

При укладенні договорів, на які не поширюється дія законодавства про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, суб'єктом державного сектора враховуються такі умови:

– укладення кожного договору без проведення процедури державної закупівлі можливе лише у випадках, передбачених чинним законодавством;

– під час укладення договору структурний підрозділ, що супроводжує договір, виконує роботи щодо аналізу та первинного погодження з можливими виконавцями – суб'єктами господарювання одержаного проекту договору, а саме: перевіряє наявність відповідних ліцензій, патентів, інших дозвільних документів на реалізацію товару, надання робіт, послуг; здійснює перевірку договірних документів на їх відповідність актам законодавства; аналізує та готує висновки щодо прийнятності вартості за договором; отримує дозвіл (документ) керівника (заступника керівника з відповідного напрямку діяльності) на укладання договору; отримує від контрагента ксерокопії свідоцтва про державну реєстрацію, наказу про призначення на посаду уповноваженої особи, яка підписуватиме договір з боку контрагента, або довіреність на уповноважену особу, якщо такі повноваження не визначені статутом (положенням), дозвільних документів, витяг зі статуту (положення). Вищезазначені документи мають бути засвідчені печаткою та підписом уповноваженої особи контрагента.

Зміна або розірвання договору допускається лише за згодою сторін, якщо інше не встановлено договором або законом, та вчиняється у такій самій формі, що й договір, який змінюється або розривається, якщо інше не встановлено договором або законом. Сторона, яка вважає за необхідне

змінити або розірвати договір, надсилає пропозицію щодо цього іншій стороні у терміни, зазначені в такому договорі.

Сторона, яка одержала пропозицію про зміну або розірвання договору, повинна відповісти на неї. Якщо сторони не досягли згоди щодо зміни або розірвання договору, а також у разі недержання відповіді у встановлений строк з урахуванням часу поштового обігу, заінтересована сторона має право передати спір на вирішення господарського суду чи суду.

Усі вищезазначені норми, а за потреби й інші, регламентуються договірною політикою суб'єкта державного сектора.

Основними положеннями договору з позиції бухгалтерського обліку є:

- сторона (партнер) по договору. У договорі має бути чітко вказано, хто є стороною в ньому: юридична особа, відокремлений підрозділ організації, фізична особа, іноземна організація тощо. Визначення статусу партнера по договору впливає на правильну організацію бухгалтерського та податкового обліку;
- вид діяльності, в рамках якого здійснюватиметься його виконання. Окремі види діяльності підлягають ліцензуванню, і в договорі має бути посилення на ліцензію (дозвіл) на проведення відповідних видів діяльності;
- предмет (вид) договору (купівля-продаж, послуги, підряд тощо). Визначення предмету договору необхідне для правильної організації бухгалтерського обліку руху матеріальних цінностей, виконаних робіт і наданих послуг;
- дата здійснення факту господарської діяльності, тобто дата або момент переходу прав володіння, користування або розпорядження продукцією (товаром);
- визначення ціни за договором. Ціни визначаються на кожен вид товарів, робіт, послуг із зазначенням наявності чи відсутності у ціні ПДВ;
- визначення договором міри відповідальності. Окремі пункти договору обов'язково передбачають санкції за невиконання умов договору (недотримання умов оплати, термінів, якості тощо).

Результатом виконання договірних відносин є зобов'язання, які є об'єктом бухгалтерського обліку. Відображенню зобов'язання в обліку служить інформація фактів господарської діяльності про джерело виникнення зобов'язання (дебіторська або кредиторська заборгованість) згідно з умовами договору. Зобов'язання виникає з договору відповідно до діючого законодавства, незалежно від будь-якого руху в його виконанні.

В основі виконання зобов'язань лежать загальні правила, які складають принципи виконання зобов'язань і в обов'язковому порядку мають застосовуватись у договірній політиці. До них належать:

- принцип належного виконання зобов'язань;
- принцип нерозривності та незмінності;
- принцип реального виконання;
- принцип розумності та сумлінності.

Дотриманням усіх принципів при виконанні зобов'язань досягається їх мета, яка спрямована на задоволення прав та інтересів кредитора і припинення зобов'язань.

Виконання договору для реалізації інтересів, які визначались під час укладання договору учасниками договірних відносин, є основною метою цих учасників. Договірна політика базується на вмінні забезпечувати укладання угод такими договорами, які б гарантували найбільш сприятливі умови для суб'єктів державного сектора. З вищевикладеного випливає, що договірна політика – це методологічний механізм, який дозволяє з урахуванням усіх принципів договірного права досягнути суб'єктам державного сектора найкращих значень фінансових показників.

Договірна політика забезпечує розробку та впровадження нових моделей поведінки на основі укладених договорів, що дозволяє оперативно реагувати на зміни економічних реалій, говорить про появу раціональних і адаптованих до ситуації правил поведінки. Таким чином, договірна політика як складова облікової політики є елементом локалізації інститутів, «баластом» стійкого типу поведінки, системою норм, джерелом нормативного регулювання, механізмом економічного узгодження взаємодій тощо.

Висновки

Проведене дослідження щодо теоретичного обґрунтування поняття договірної політики та розробки практичних рекомендацій щодо її формування суб'єктами державного сектора з урахуванням вимог законодавства дало можливість дійти нижчезазначених висновків.

Існують певні проблеми щодо формування суб'єктами державного сектора договірної політики, яка є складовою облікової політики. Поняття договірної політики, її принципів відсутнє в законодавчо-нормативних актах, які регламентують бюджетний процес і питання бухгалтерського обліку та звітності суб'єктів державного сектора, тому необхідним є врегулювання зазначеного питання на законодавчо-нормативному рівні.

Договірна політика суб'єкта державного сектора повинна сприяти:

- виконанню зобов'язань для задоволення потреб суб'єкта державного сектора та держави;
- забезпеченню виконання договірних зобов'язань в усіх сферах діяльності;
- економії та раціональному використанню матеріальних, трудових, фінансових та інших видів ресурсів;
- зниженню непродуктивних витрат та усуненню причин і умов, що їх спричиняють;
- забезпеченню захисту і відновленню порушених майнових прав та інтересів суб'єкта державного сектора, що охороняються законом.

1. <i>Commons J.</i> Institutional Economics // <i>Amerikan Economic Review.</i> – 1931. – Vol. 21. 2. <i>Бухгалтерський</i> учет : учебник / И.И. Бочкарева, В.А. Быков и др. ; под. ред. Я.В. Соколова. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2004. – 768 с. 3. <i>Бухгалтерський</i> фінансовий облік : підручник [для студентів «Облік і аудит» вищих навчальних закладів] / Ф.Ф. Бутинець, Б.Ф. Усач, Н.Г. Виговська, Н.І. Петренко ; за ред. Ф.Ф. Бутинця. – Житомир : ПП «Рута», 2007. – 726 с. 4. <i>Бюджетний</i> кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua 5. <i>Головина Т.А.</i> Влияние договорной политики на налоговые обязательства на предприятиях оптовой торговли [Электронный ресурс] // <i>Бухгалтерський</i> учет и налоги в торговле и общественном питании. – 2006. – № 5. Доступ из справ.-правовой системы «Консультант Плюс». 6. <i>Господарський</i> кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua 7. <i>Гусева Т.А.</i> Взаимосвязь гражданского и налогового права при толковании договора [Электронный ресурс] // <i>Законодательство</i>	и экономика. – 2005. – № 7. – Доступ из справ.-правовой системы «Консультант Плюс». 8. <i>Кузьмін Дн.Л.</i> Організація договірної процесу : обліково-правовий аспект / Дн.Л. Кузьмін, К.В. Романчук // <i>Вісник Житомирського державного технологічного університету</i> / Серія : Економічні науки. – Житомир : ЖДТУ, 2011. – № 1 (55). – С. 145–146 (загальний обсяг 0,37 друк. арк., особисто автору належить 0,18 : запропоновано визначення поняття «організація договірної процесу» та його складові, виділено суб'єктів договірної процесу). 9. <i>Кузьмінський Ю.</i> Бухгалтерська інформація в управлінських рішеннях підприємств харчової промисловості / Ю. Кузьмінський, Р.Мачуга // <i>Бухгалтерський</i> облік і аудит. – 2009. – № 3. – С. 13–21. 10. <i>Петрук О.М.</i> Облік та аналіз договірних відносин : проблеми теорії та практики : монографія / О.М. Петрук. – Житомир : ЖІТІ, 1999. – 332 с. 11. <i>Лятов М.Л.</i> Учетная политика организации : учебно-практическое пособие. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2008. – 192 с. 12. <i>Цивільний</i> кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua

1. <i>Commons J.</i> Institutional Economics // <i>Amerikan Economic Review.</i> – 1931. – Vol. 21. 2. <i>Accounting</i> : textbook / I.I. Bochkaryova, V.A. Bykov and others; edited by Y.V. Sokolov. – М.: ТК Велби, Publisher Prospect, 2004. – 768 p. 3. <i>Financial</i> accounting: textbook [for students "Accounting and audit" of Higher education institution] / F.F. Butynets', N.G. Vygovs'ka, N.I. Petrenko; edited by F.F. Butynets'. – Zhytomir: PC "Ruta", 2007. – 726 p. 4. <i>The Budget Code of Ukraine</i> [Electronic resource]. – Access mode: http://zakon1.rada.gov.ua 5. <i>Golovyina T.A.</i> influence of contractual policy on tax liabilities in the enterprises of wholesale trade [Electronic resource] // <i>Accounting and taxes in trade and catering.</i> – 2006. – № 5. Access from legal reference system "Consultant plus". 6. <i>The Commercial Code of Ukraine</i> [Electronic resource]. – Access mode: http://zakon1.rada.gov.ua. 7. <i>Guseva T.A.</i> The relationship of civil and tax law in interpretation	of the contract [Electronic resource] // <i>Legislation and economics.</i> – 2005. – № 7. Access from legal reference system "Consultant plus". 8. <i>Kuz'min D.L.</i> Organization of treaty process: accounting and legal aspects / D.L. Kuz'min, K.V. Romanchuk // <i>Bulletin of Zhytomir State University of Technology</i> / Set: Economics. – Zhytomir: ZhSUT, 2011. – № 1 (55). – pp. 141–145. 9. <i>Kuzminskyi I.</i> Accounting information in management decisions of entities of food industry / I. Kuzminskyi, R. Machuga // <i>Accounting and audit.</i> – 2009. - № 3. – P. 13-21. 10. <i>Petruk O.M.</i> Accounting and analysis of contractual relations: problems of theory and practice: monography / O.M. Petruk. – Zhytomir: ZhITI, 1999. – 332 p. 11. <i>Pyatov M.I.</i> Accounting policy of enterprise: educational and practical guide. – М.: ТК Велби, Publisher Prospect, 2008. – 192 p. 12. <i>The Civil Code of Ukraine</i> 16.01.2003 № 435-IV (with changes and additions) [Electronic resource]. Access mode: http://zakon1.rada.gov.ua

Дата подання рукопису: 21.10.2014 р.